

PATVIRTINTA

Birštono vaikų lopšelio- darželio „Vyturėlis“ direktoriaus
įsakymu Nr.193-V 2007 m. rugpjūčio 31 d.

įsakymu Nr. (1.3.)-V1-27 2015 m. rugsėjo 5 d. (nauja redakcija)

įsakymu Nr. (1.3.)-V1-25 2020 m. rugsėjo 3 d. (nauja redakcija)

**BIRŠTONO VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „VYTURĖLIS“
UGDYMO PROGRAMA**

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos.....	2
1.1. Duomenys apie įstaigą.....	2
1.2. Švietimo dokumentų idėjos, kurios aktualios, siekiant tobulinti vaikų ugdymą įstaigoje.....	2
1.3. Vaikų poreikių ir programos sąsajos.....	2
1.4. Mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų pasirengimas.....	3
1.5. Tėvai(globėjai) ir ugdymo(si) programa.....	3
1.6. Regiono savitumo išryškėjimas ikimokyklinio ugdymo programoje.....	4
1.7. Įstaigos savitumo išryškėjimas ikimokyklinio ugdymo programoje.....	4
2. Ugdymo programos principai.....	5
3. Ugdymo programos tikslas ir uždaviniai.....	6
4. Ugdymo turinys, metodai ir priemonės.....	7
5. Ugdymosi pasiekimai ir jų vertinimas.....	7
6. Naudota literatūra ir informacijos šaltiniai.....	9

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Duomenys apie įstaigą

Birštono lopšelis-darželis „Vyturėlis“ (toliau lopšelis-darželis „Vyturėlis“ yra neformaliojo švietimo mokykla, savivaldybės institucija, teikianti ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, priskiriama ikimokyklinių mokyklų tipui.

Darželis įsteigtas: 1987 liepos 1 d.

Steigėjas: Birštono savivaldybės taryba.

Įstaigos kodas: 190025367.

Ikimokyklinės įstaigos adresas: Vilniaus g. 14, LT-59214, Birštonas,

tel. 8 319 65720, 8 319 65721

el. paštas vyturelis.birstonas@gmail.com

internetinės svetainės adresas: vyturelis.com

Tipas: dieninis, bendrosios paskirties

1.2. Švietimo dokumentų idėjos, kurios aktualios, siekiant tobulinti vaikų ugdymą(si) įstaigoje

Birštono vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“ savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos švietimo ir kitais įstatymais, Vaikų teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, švietimo ir mokslo ministro įsakymais, kitais teisės aktais, Birštono savivaldybės tarybos sprendimais ir šia programa.

Šiuo metu gyvename sparčios kaitos sąlygomis. Besikeičianti aplinka, rinkos jėgos, švietimo subjektai kelia naujus reikalavimus švietimo įstaigoms.

Visuomenės atsinaujinimui būtina užtikrinti laimingą vaikystę, laiduoti vaikui fizinę, psichinę, socialinę gerovę, nepažeisti jo teisių, skelbiamų vaiko deklaracijoje.

Ikimokyklinis ugdymas – pirmas organizuoto švietimo laiptelis, kurio paskirtis - talkinti šeimai, užtikrinant vaiko socialinį saugumą, tenkinti jo individualius poreikius, sudaryti sąlygas asmenybės raiškai, kūrybiškumui, socializacijai, pasiekti mokyklinę brandą.

Vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programa parengta vadovaujantis ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (ŠMM ir ŠAC 2014 m.) ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinėmis rekomendacijomis (ŠMM ir AC 2014 m.), anketine pedagogų, tėvų apklausa ir vaikų nuomone.

1.3. Vaikų poreikių ir programos sąsajos

Analizuojant vaikų tėvų(globėjų) vertybių nuostatų kaitą, jų požiūrį į vaiko ugdymą(si) siekiama suvokti, kurioje sociokultūrinėje aplinkoje veikia organizacija, kokie vaikų, tėvų(globėjų)

poreikiai. Specialiųjų ugdymo poreikių vaikams teikiama logopedo, psichologo pagalba, tėvams konsultacijos.

Vaikai turi jaustis mylimi, fiziškai ir emociškai saugūs, pripažinti, įvertinti, ypatingi, juos reikia priimti tokiais kokie jie yra.

Ikimokykliniame amžiuje sukaupia emocinė patirtis lemia visą tolimesnį žmogaus gyvenimą. Todėl svarbu ankstyvojoje vaikystėje patirti, kad pasaulis kupinas rūpestingumo, atjautos, įdomus, o ne bauginantis. Pagal vienaip ar kitaip suvoktą pasaulį vėliau vaikai derina veiksmus, elgesį.

Ikimokyklinio ugdymo programa siekiama užtikrinti kiekvienam amžiaus tarpsniui svarbių vaiko gebėjimų nuoseklų ugdymą(si). Vaikams rinktis veiklą pagal amžių, turimą patirtį, interesus, pomėgius ir patenkinti svarbiausius vaiko poreikius: žaisti, pažinti, kurti, eksperimentuoti, judėti. Vaikai savo individualumą išreiškia per įvairiai organizuojamą veiklą. Kuriama grupių aplinka, skatinanti vaikus kūrybiškumui, saviraiškai, sėkmingai raidai. Sudaroma galimybė dalyvauti savivaldybės, šalies ir tarptautinėse parodose, konkursuose, projektuose.

1.4. Mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų pasirengimas

Įstaigoje dirba 20 mokytojų, logopedas, psichologas. Lopšelio-darželio mokytojai yra kompetetingi, siekiantys mokytis visą gyvenimą, aktyvūs, gebantys keistis, ieškantys ir įgyvendinantys naujoves, gebantys derinti vaiko globą ir ugdymą, turintys kvalifikacines kategorijas. Lopšelio-darželio „Vyturėlis“ mokytojai ir vadovai yra atviri kaitai, siekia tobulėjimo, geba tenkinti vaikų ir tėvų lūkesčius. Mokytojai kelia kvalifikaciją šalies ir tarptautiniuose seminaruose, organizuoja vaikų išvykas, konsultuoja tėvus. Geba skleisti gerąją darbo patirtį.

1.5. Tėvai(globėjai) ir ugdymo(si) programa

Tėvai – svarbiausi vaikų ugdytojai. Jie yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą, dalyvauja vaiko ugdymo ikimokyklinėse grupėse procese kaip partneriai. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, atsižvelgiama į lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Ugdymo įstaigoje pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai.

Bendraujant su šeima vadovaujama šiomis nuostatomis:

- Pagarbos – šeimą priimti tokia, kokia ji yra;
- Pozityvumo – remtis šeimos gerąją patirtimi, stipriosiomis pusėmis;
- Nuoseklumo – laipsniškai įtraukti šeimą į grupės gyvenimą;
- Įsipareigojimo – prisiimti atsakomybę už paslaugų kokybę;
- Objektyvumo – sudaryti sąlygas visiems vienodai naudotis teikiamomis paslaugomis;

- Konfidencialumo – apie vaiko ugdymą informuoti tik jo šeimą;
- Pasitikėjimo – saugoti ir puoselėti abipusį pasitikėjimą.

Vaikų lopšelio-darželio mokytojai realizuoja vietos bendruomenės poreikį bendradarbiauti su socialiniais partneriais: Birštono lopšeliu-darželiu „Giliukas“, – Birštono gimnazija, Meno mokykla, Sporto centru. Ruošiami bendri projektai, sportiniai renginiai. Birštono krašto ir sakraliniame muziejuose vyksta edukacinės programos, lankomos ekspozicijos, vyksta ugdytinių parodos. Birštono viešojoje bibliotekoje dalyvaujame bendruose projektinėse veiklose.

1.6. Regiono savitumo išryškėjimas ikimokyklinio ugdymo(si) programoje

Birštono miestas – tarsi paukščio lizdas. Jis slepiasi panemunių šilų žalumoje, glaudžiasi mėlyno Nemuno vandens ir pakrantės skardžių apsuptyje, kur juntamas ypatingas gamtos artumas ir ramybė.

Vaikai, kartu su pedagogais turi galimybę gamtos peizažais gėrėtis kiekvieną dieną, nes atstumai įveikiami pėsčiomis: upė Nemunas, Vytauto kalnas, miesto centrinis parkas. „Žvėrinčiaus“ miškas tolimiausias objektas.

Lopšelis-darželis atviras naujovėms. Įstaigos pedagogai kūrybiškai taiko inovatyvius būdus ir metodus. 2012 m. tapome ikimokyklinių įstaigų darbuotojų asociacijos „Sveikatos želmanėliai“ nariai, dalyvaujame „Sveikatiados“ projekte. Esame Visa Lietuva skaito vaikams programos dalyviai. Dalyvaujame Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos sveikatos projektų finansavimo konkursuose.

Įstaiga nuolat siekia, kad kiekviena grupė būtų savita savo aplinka, kiekvienas pedagogas turėtų individualų darbo stilių, o įstaiga – savo veidą.

1.7. Įstaigos savitumo išryškėjimas ikimokyklinio ugdymo programoje

Birštono vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“ yra paramos šeimai ir visuomenei centras, glaudžiai bendradarbiaujantis ir visuomene.

Lopšelio-darželio „Vyturėlis“ ugdymo programą apsprendžia pakitęs požiūris į vaiką, glaudus bendradarbiavimas su šeima ir partnerystė su kitomis ikimokyklinėmis įstaigomis

Vienas iš prioritetinių įstaigos uždavinių yra ugdymo proceso kokybės gerinimas.

Atsižvelgiant į vaikų amžių yra komplektuojama 10 grupių: ankstyvojo, ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikų nuo 1 iki 6 (7) metų. Ugdymo procesas organizuojamas, vadovaujantis įstaigos ugdymo programa. Taikoma „Geros pradžios“, M. Montessori, R. Šteinerio, Reggio Emilia pedagoginių, metodinių sistemų elementus. Yra logopedinis kabinetas, Vaiko gerovės komisija, mini etno muziejus, muzikos, sporto salės.

Lauko teritorija suskirstyta į erdves, kurios padeda vaikams pažinti aplinką, ugdyti kūrybiškumą, estetinį suvokimą, fizinį aktyvumą. Įstaiga dalyvauja įvairiuose projektuose,

konkursuose. Lopšelyje-darželyje sėkmingai puoselėjamos liaudies tradicijos, papročiai, įstaigos bendruomenės nariai yra aktyvūs, kūrybingi renginių organizatoriai.

Psichologas teikia konsultacijas pedagogams, tėvams(globėjams). Tėvų pageidavimu organizuojamas neformalusis ugdymas: choreografijos, ankstyvojo meninio ugdymo užsiėmimai, bendro fizinio parengimo pratybos. Teikiamos papildomos paslaugos:

- Vaiko priežiūra pasibaigus lopšelio-darželio „Vyturėlis“ darbo laikui.
- Trupmalaikė vaikų priežiūra I-V įstaigos darbo valandomis.
- Vaikų laisvalaikio organizavimas (2 val. I-V 18-21 val.; VI-VII 10-21 val.).

Pagal tėvų pageidavimus vaikai įstaigoje gali būti nuo 4, 6, 8 iki 12 valandų. Mokama tik už lankytas dienas. Sudarytos sąlygos atsisakyti pusryčių arba vakarienės.

Lopšelio–darželio bendrosios patalpos estetiškos, naudojamos ugdytinių pažinimui lavinti, vaikų, pedagogų, tėvų parodoms rengti.

2. PROGRAMOS UGDYMO PRINCIPAI

Numatyti **ikimokyklinio ugdymo(si) principai** iš esmės apsprendžia ugdymosi kryptingumą, padeda išsikelti uždavinius, parinkti ugdymo turinį, metodus, priemones, kurti aplinką ir organizuoti ugdymo procesą.

Birštono vaikų lopšelio–darželio „Vyturėlis“ programa grindžiama šiais principais:

Humaniškumo

- Gerbti vaiką kaip asmenybę.
- Garantuoti jam teisę gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį.
- Suteikti laisvę ir teisę rinktis, išreikšiant savo norus, poreikius, pageidavimus, sumanymus, kūrybiškumą.

Tęstinumo

- Laiduoti kokybiškai tinkamą perėjimą nuo ugdymo(si) šeimoje prie ugdymosi ikimokyklinėje įstaigoje, o vėliau – prie ugdymo(si) priešmokyklinėje grupėje.
- Sudaryti nenutrūkstamo ugdymo proceso prielaidas vaikui pereinant iš vieno amžiaus raidos tarpsnio į kitą.

Ugdymo individualizavimo

- Veikla planuojama atsižvelgiant į vaiko gebėjimus bei individualumą sąlygojančius veiksnius (šeimos kultūra, amžius, lytis, temperamentas, pomėgiai, savęs vertinimas).

Tautiškumo

- Puoselėti savo krašto kultūros ir lopšelio-darželio tradicijas, būti savo tautos kultūros saugotojais, išlaikyti lietuviams būdingą dvasinį ryšį su gamta ir jos ritmais.

Integralumo

- Ugdymo turinys garantuos harmoningą asmenybės formavimąsi, visuminį pasaulio suvokimą, mąstymo ir veiklos darną.

Sveikatingumo-individualumo

- Laiduoti saugią aplinką.
- Ugdyti nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos.
- Pratinti saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą.
- Švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.
- Kiekvieną vaiką vertinti kaip individualybę, unikalų ir nepakartojamą.
- Organizuoti ugdomąjį procesą, atsižvelgiant į vaiko sveikatą, galimybes, turimą patirtį, pomėgius, brandos ypatybes.

3. UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS – atsižvelgti į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

UŽDAVINIAI:

- Saugoti, palaikyti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, formuoti sveikos ir saugios gyvensenos sampratą, nuostatas ir įgūdžius, tenkinti aktyvaus judėjimo poreikį.
- Ugdyti vaiko kalbą kaip saviraiškos, bendravimo, pažinimo priemonę, skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais, suaugusiais plėtojant vaiko emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį.
- Padėti plėtotis vaiko estetiniam, meniniam jautrumui, skatinti vaiką išreikšti save įvairiomis meno priemonėmis ir būdais.
- Ugdyti vertybinį santykį su aplinka, tenkinti pažintinius vaiko poreikius smalsaujant, tyrinėjant, padėti vaikui atrasti naujus pasaulio pažinimo būdus.
- Ugdyti norą pažinti ir perimti tautos kultūrą, remiantis tradicijomis, skatinti kūrybinę saviraišką, ieškoti tinkamiausių etninio ugdymo būdų.
- Bendradarbiaujant su šeima individualizuoti vaikų ugdymą(si), atsižvelgti į vaiko raidos ypatumus.
- Ugdyti vaikus su kompleksiniais ir kitais raidos sutrikimais, pripažįstant jų gebėjimus ir potencines galias, pasiekimus visose 18 pasiekimų sričių.

IV SKYRIUS

UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Veiksmingas ikimokyklinis ugdymas yra orientuotas į svarbiausią pasiekimą – vaiko asmenybės brandinimą ir sėkmingą ugdymosi pažangą ir gerus pasiekimus visose 18 pasiekimų sričių.

Siekiant ugdymosi rezultatų grupėje mokytojai kuria situacijas palankias patirtiniam vaikų ugdymui, koordinuoja ugdymo(si) procesą, kuriame vyrauja sąveika tarp vaiko ir pedagogo, vaiko ir vaiko, vaiko ir aplinkos. Konkrečias veiklas vaikams pedagogas numato atsižvelgdamas į bendras ugdymo gaires ir individualius vaikų poreikius bei ugdymosi ypatumus. Mokytojai parinkdami ugdymo(si) turinį pritaiko aplinką grupėje, kitose ugdymo įstaigos patalpose, lauko teritorijoje ir už jos ribų atsižvelgdami į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius, ypatumus, tėvų lūkesčius. Pateikia veiklų įvairovę suteikdami vaikams galimybę pasirinkti jiems norimas ir priimtinas veiklas. Ugdymo priemonės parenkamos kūrybiškai, laisvai, tikslingai.

Ugdymo turinį padeda įgyvendinti tikslingas, kokybiškas planavimas, kuris yra orientuotas į vaikų ugdymo(si) rezultatą ir yra atviras papildymui, keitimui, koregavimui. Ugdymoji veikla planuojama pagal „Plaukimo takelio“ metodą.

Vaikų ugdymo metodai parenkami atsižvelgiant į vaikų norus, mokytojų sumanymus, veiklos vietą, šeimos rekomendacijas, mokytojų gerąją patirtį.

Vaikų veikloms naudojamos universalios ir specifinės priemonės, skirtos gilesniam aplinkos pažinimui, kalbos ugdymui, fiziniam aktyvumui, meninei raiškai ir estetiniam suvokimui. Jos parenkamos remiantis vaikų iniciatyva, bendradarbiaujant su tėvais. Ugdymo(si) priemonės atnaujinamos atsižvelgiant į technologinę pažangą.

Ugdymoji aplinka turi būti: saugi, jauki, kviečianti, skatinanti eksperimentuoti, kurti, lengvai prieinama, patogi, atitinkanti vaiko raidą. Grupės aplinką įtakoja vaikų amžius. Kiekvienos grupės aplinka pritaikyta vaikų gebėjimų ugdymui. Ji tampa erdve, kurioje patys vaikai eksperimentuoja, mokosi žaisdami ir naudodami įvairias priemones. Jų ugdymui išnaudojamos visos grupės erdvės. Vaikų ugdymui panaudojama ir lauko aplinka.

Ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimas siejamas su įvairių sričių vaikų gebėjimu ugdymu. Ikimokyklinio ugdymo pagrindą sudaro 18 vaiko ugdymosi pasiekimų sričių (žr. priedą) Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, 2014).

V SKYRIUS UGDYMOSI PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) dalis. Tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Mokytojas nuolat stebi ir fiksuoja vaikų veiklą ar elgesį. Vaikų stebėjimas numatomas savaitiniuose ugdymo planuose. Vaiko pasiekimai įvertinami du kartus per mokslo metus: rugsėjo mėnesį daromas pirminis vertinimas, balandžio mėnesį – baigiamasis vertinimas (apibendrinant pokyčius, įvykusius per mokslo metus). Prireikus atliekami tarpiniai vaiko pasiekimų vertinimai. Vaiko pasiekimų įrodymai kaupiami jo pasiekimų aplanke. Mokslo metų pabaigoje – jie apibendrinami. Aplanką sudaro:

1. Tėvų apklausa atliekama kiekvienų mokslo metų pradžioje.

2. Darbai, įrodantys vaiko raidos lygį (vaikų raiškos darbeliai, fotografijose užfiksuota vaikų kūrybos knygelės, pedagogo užrašyti įvairūs pasakojimai, jų „auksinės mintys“, nuotraukos, žodinė kūryba, samprotavimai ir kt.).

Logopedas teikia pagalbą vaikams, turintiems kalbėjimo ir kalbos sutrikimų, padeda specialiųjų poreikių vaikui adaptuotis grupėje, skatina jo bendravimą su kitais vaikais, tiria vaikų kalbą, pildo kalbos korteles ir kitą dokumentaciją, bendrauja su grupių pedagogais, vaikų tėvais. Pasiekimai aptariami Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose. Individualizuojamas ir specialiųjų poreikių turinčių vaikų vertinimas.

Ugdymo pasiekimų vertinimas pateikiamas 2 formomis:

1. Pedagogų pokalbiai su tėvais.
2. Laiškai tėvams mokslo metų pabaigoje.

Vertinant vaiko pasiekimus laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų, užtikrinamas jų laikymo saugumas. Vertinimas vaikui garantuoja psichologinį saugumą, sėkmės išgyvenimą, yra įdomus, patrauklus, informatyvus pedagogams ir tėvams.

PRITARTA: Birštono vaikų lopšelio-darželio mokytojų tarybos 2020 m. rugpjūčio 31 d. posėdyje, protokolu Nr.3

Birštono vaikų lopšelio-darželio darželio tarybos posėdyje 2020 m. rugsėjo 3 d. protokolu Nr. 2

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. V-1009 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.

Prieiga internetu: www.smm.lt/ugdymas/ikimokyklinis/aprasas.

2. Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo dermė. Tyrimo ataskaita, 2012.

Prieiga internetu: http://www.ikimokyklinis.lt/uploads/files/dir574/dir28/dir1/15_0.php.

3. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, Vilnius: ŠAC, 2006.

4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2014. Prieiga internetu:

<http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/naujienos/ipup-projektas/pedagogus-pasieks-ikimokyklinio-amziaus-vaiku-pasiekimu-aprasas-/19443>.

5. Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos, 2015. Prieiga internetu: <https://www.smm.lt/uploads/documents/ugdymo/knyga%20%20rekomendacijos.pdf>

6. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014. Prieiga internetu:

[http://www.smm.lt/uploads/documents/Prie%C5%A1mokyklinio%20ugdymo%20bendroji%20programa\(2\).pdf](http://www.smm.lt/uploads/documents/Prie%C5%A1mokyklinio%20ugdymo%20bendroji%20programa(2).pdf).